

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3049/2015. (III. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.446/2013/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.446/2013/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [3] Kérelme indokolásában hivatkozott az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésére (a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait Magyarország elfogadja, valamint a kihirdetési szabály), az R) cikk (2) bekezdésére (az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek), a XXIV. cikk (1) bekezdésére (a tisztességes eljáráshoz való jog a hatósági eljárásban), a XXVIII. cikk (1) bekezdésére (a tisztességes eljáráshoz való jog a bírósági eljárásban), a XXVIII. cikk (7) bekezdésére (a jogorvoslathoz való jog).
- [4] 1.1. Ügye előzményeként előadta, hogy 2006 óta dolgozott a Magyar Református Gyermekvédelmi Szolgálat Nevelőszülői Hálózat létrehozásán, amelynek később intézményvezetője lett. Megbízatása 2009. január 1-jétől három éves időszakra szólt, kinevezési okmányát a zsinat lelkészi, illetőleg világi elnöke írták alá. 2010. július 22-én a panaszos kezdeményezésére megbeszélés zajlott közte és a lelkészi elnök (püspök) között, amelynek során a munkáltató kezdeményezte a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését. Az okiratot a panaszos aláírta annak ellenére, hogy előzetesen ő munkáltatói vizsgálat lefolytatását kérte a hiányosságok megállapítása érdekében.

- [5] Az elsőfokú bíróság előtt egyrészt arra hivatkozott, hogy a jogviszonyt megszüntető okirat alaki hibában szenved (csak a lelkészi elnök írta alá), másrészt állította, hogy az okiratot ő kényszer, fenyegetés hatására írta alá. Az elsőfokú bíróság a panaszos keresetét elutasította, mert a Debreceni Munkaügyi Bíróság álláspontja szerint a püspök egy személyben is jogosult volt a jognyilatkozat megtételére, továbbá kifejtette, hogy a közös megegyezésre vonatkozó akaratnyilatkozatot sikerrel nem támadhatja meg.
- [6] Fellebbezésében vitatta, hogy a lelkészi elnök egy személyben jogosult lett volna az egyház képviselőjeként eljárni, ráadásul nincs bizonyítva, hogy a jognyilatkozatot munkáltatói minőségben tette volna. A Debreceni Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította a közös megegyezéssel történő megállapodás érvénytelenségét. Indokolásában a másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az intézményvezetői megbízás visszavonásáról csak a Zsinat Elnöksége dönthetett volna, a püspök egy személyben nem volt jogosult eljárni.
- [7] A munkáltató részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem nyomán a Kúria a Debreceni Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, míg a Debreceni Munkaügyi Bíróság ítéletét helybenhagyta. A Kúria azért találta a felülvizsgálati kérelmet alaposnak, mert tanúvallomásokkal igazoltan a megállapodásról és az abban foglalt kinevezés visszavonásról a Zsinat Elnökségének világi tagja is tudott, azzal egyetértett, így a püspök egyedüli aláírása nem volt jogellenes. Rámutatott továbbá arra, hogy a jogszabály téves megjelölése miatt a felülvizsgálati kérelem nem volt elutasítható. Utalt végezetül arra, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló személyét a panaszos maga sem vitatta [a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 74. § (2) bekezdés].
- [8] 1.2. A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben a panaszos indítványában arra hivatkozott, hogy a Kúria nem vette figyelembe az alperes munkáltató több tévedését, így például azt, hogy felülvizsgálati kérelmében a perrel érintett időszakban még hatályba nem lépett jogszabályi rendelkezésekre hivatkozott. Az alperes egyébként valóban hivatkozott a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 10. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakra, ugyanakkor azért tartotta jogszabálysértőnek a másodfokú bíróság ítéletét, mert az a régi Mt. 74. § (2) bekezdés első fordulata alapján alapította ténymegállapításait, holott a második fordulatot kellett volna szerinte figyelembe venni.

- [9] Miután a Kúria így nem érvényesítette a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog követelményét, az indítványozó szerint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése mellett a XXVIII. cikk (1) bekezdése is sérül. A Q) cikk (3) bekezdését is említi kérelme indokolásában, amelyhez kapcsolódóan több nemzetközi egyezményre hívja fel a figyelmet.
- [10] A panaszos úgy véli, hogy a Kúria határozatában a jogszabályhely értelmezésének kielégítő indokát sem adja, így a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme az indokolási kötelezettség elmulasztása révén is megvalósult. Sérült továbbá a panaszos jogorvoslathoz való joga is, mert a Kúria nem biztosította másodlagos kereseti kérelme vonatkozásában a kétfokú eljárás lehetőségét. Szerinte a Kúriának köteleznie kellett volna a törvényszéket a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában az eljárás lefolytatására (kényszer, fenyegetés hatására írta alá a jognyilatkozatot).
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem fogadható be.
- [12] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén. A bírói döntés irányának, önmagában a bírósági joggyakorlat tartalmának (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban nem rendelkezik hatáskörrel. Így nyilvánvalóan arra sincs feljogosítottsága az Alkotmánybíróságnak, hogy konkrét kereseti kérelmekről, azok megalapozottságáról döntsön. Az alkotmányossági szempontú felülvizsgálat indokoltságát az indítvány befogadására irányuló eljárásában állapítja meg az Alkotmánybíróság, amely során a következő tényezőket és összefüggéseket vette figyelembe.
- [13] A munkajogi jogalkalmazás egyik alkotmányossági sarokpontja, hogy az eljáró bíróságok a munkavállalót védő alaki előírásokat nem relativizálhatják, azokat csak megszorítóan értelmezhetik. Különösen irányadó ez a követelmény a munkaviszony megszüntetése esetén. A konkrét ügyben alkalmazandó, a munkavállalót védő ilyen alaki előírás a munkáltatói jognyilatkozat megtételére jogosult személy kizárólagossága. Ez főszabályként annyit jelent, hogy ha a munkáltatói jogkört nem az arra jogosított szerv vagy személy gyakorolja, eljárása érvénytelen. Ugyanakkor mind az ügyben alkalmazandó régi Mt. 74. § (2) bekezdésének második fordulata, mind pedig a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény 20. § (3) bekezdés első mondatának

második fordulata, valamint második mondata a főszabályt feloldva lehetővé teszi a jognyilatkozatot tevő személy indirekt elismerését, akár utólagos jóváhagyással, akár jóváhagyás hiányában. Ebből következően a munkáltatói jogkörgyakorlás személyes jellegének kérdése kifejezetten a bírósági jogalkalmazás és jogértelmezés körébe tartozik. Így a konkrét ügyben a Kúria szerinti értelmezés (a jogkörgyakorlás szabályosságának elismerése) nem eredményezhet bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.

[14] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, mert az indítványozó a Kúria eljárásával, valamint ítéletének érdemével kapcsolatosan nem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel.

[15] 3. Mivel a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv. I.10.446/2013/6. számú ítéletével összefüggésben az Abtv. 29. §-ában meghatározott, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem állapítható meg, az Alkotmánybíróság tanácsa – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 29. §-a, továbbá az 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. február 23.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1235/2014.

